

Lieta C-71/20

Lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu

Iesniegšanas datums:

2020. gada 12. februāris

Iesniedzējtiesa:

Østre Landsret (Dānija)

Datums, kurā pieņemts iesniedzējtiesas nolēmums:

2020. gada 10. februāris

Atbildētājs:

Anklagemyndigheden

Apelācijas sūdzības iesniedzējs:

VAS Shipping ApS

S146600L-JJ

IZRAKSTS

NO

ØSTRE LANDSRET REĢISTRIEM

RĪKOJUMS,

kuru 2020. gada 10. februārī izdevusi *Østre Landsret* [Austrumu reģiona apelācijas tiesas], 20. palāta.

[..]

Anklagemyndigheden [Prokurors]

pret

VAS Shipping ApS

(iepriekš – *Sirius Shipping ApS*)

[..]

Šajā krimināllietā, kas pārsūdzēta *Østre Landsret*, pēdējā minētā saskaņā ar Līguma par Eiropas Savienības darbību (turpmāk – “LESD”) 267. pantu ir nolēmusi lūgt Eiropas Savienības Tiesai sniegt prejudiciālu nolēmumu par LESD 49. panta interpretāciju.

A. Lietas fakti

- 1 Lietā tiek izskatīts jautājums par to, vai *VAS Shipping ApS* (iepriekš – *Sirius Shipping ApS*) ir atzīstams par vainīgu krimināllietā par *Udlændingeloven* [Likuma par ārvalstniekiem] 59. panta 4. punkta pārkāpumu, skatot to kopsakarā ar šā likuma 59. panta 5. punktu un 61. pantu, pamatojoties uz to, ka *VAS Shipping ApS* kā vadošais līdzīpašnieks atļāvis kuģiem ar ārvalstu kuģa apkalpes locekļiem ienākt Dānijas ostās, neraugoties uz to, ka šiem kuģa apkalpes locekļiem nebija darba atļaujas un attiecībā uz viņiem nebija piemērojami izņēmumi no prasības par darba atļauju.
- 2 Dānijā reģistrētā sabiedrība ar ierobežotu atbildību *VAS Shipping ApS*, kas *Søloven* [Kuģniecības likuma] 103. panta izpratnē ir vadošais īpašnieks attiecībā uz četrām kuģniecības sabiedrībām, kuras atrodas dažādu Zviedrijas sabiedrību ar ierobežotu atbildību kopīpašumā (turpmāk – līdzīpašnieki), *Østre Landsret* izskatāmajā lietā ir apsūdzēta par to, ka laika periodā no 2010. gada 22. augusta [oriģ. 2. lpp.] līdz 2011. gada 22. augustam vairāk nekā 25 gadījumos, ienākot Dānijas ostās ar četriem Dānijas starptautiskajā kuģu reģistrā (turpmāk – DSKR) reģistrētiem kuģiem, bija nolīgušas kuģa apkalpes locekļus no trešajām valstīm (proti, valstīm ārpus ES un EEZ), neraugoties uz to, ka šiem kuģa apkalpes locekļiem nebija darba atļaujas un viņiem nebija piemērojami Likuma par ārvalstniekiem 14. pantā noteiktie izņēmumi no prasības par darba atļauju.
- 3 *VAS Shipping ApS* pilnībā pieder Zviedrijas uzņēmumam *Sirius Rederi AB* un ir reģistrēta [..] Dānijā. Uzņēmums izveidots 2010. gada 16. martā, to vada direktors, kas ir Zviedrijas rezidents, kā arī trīs valdes locekļi, divi no kuriem ir Dānijas rezidenti. Saskaņā ar sniegto informāciju visas uzņēmuma valdes sapulces notiek Dānijā, un visas līdzīpašniekiem piederošo kuģniecības uzņēmumu sapulces ir notikušas Dānijā kopš lietā izskatāmo četru kuģu reģistrācijas DSKR.
- 4 Četriem līdzīpašniekiem piederošie kuģniecības uzņēmumi, kas sastāv no Zviedrijā dibinātiem līdzīpašniekiem (sabiedrībām ar ierobežotu atbildību), izlēma īstenot kuģniecības uzņēmējdarbību Dānijā, reģistrējot četrus lietā izskatāmos kuģus DSKR un ieceļot Dānijā reģistrēto sabiedrību ar ierobežotu atbildību *VAS Shipping ApS* par vadošo īpašnieku, pēc kā šis uzņēmums saskaņā ar Kuģniecības likuma 104. pantu bija pilnvarots slēgt jebkura veida tiesiskos darījumus, kurus parastās darbības ietvaros var slēgt kuģniecības uzņēmums. Minētie četri kuģi tādējādi ir līdzeklis, ar kuru palīdzību līdzīpašnieku kuģniecības uzņēmumi īsteno

saimniecisko darbību Dānijā, un reģistrācija DSKR nav nošķirama no brīvības veikt uzņēmējdarbību īstenošanas (skat. lietu C-221/89, *Factortame* u.c.).

- 5 *VAS Shipping ApS* ir paziņojis, ka neviens no jūrnikiem, kas ir trešās valsts pilsonis, nevienā brīdī pēc ienākšanas Dānijas ostās nav pametuši kuģi un ka visus darbus uz sauszemes pilda sauszemes personāls, kas tiek nodarbināts ienākšanas ostā.
- 6 Par lietas faktiskajiem apstākļiem, tostarp jautājumu par to, vai un cik daudz trešo valstu valstspiederīgie atradās uz četriem kuģiem, par laika periodu, kurā tie atradās uz kuģiem, kā arī par gadījumu skaitu, kad šie kuģi ir ienākuši Dānijas ostās, pastāv strīds.

B. Līdzšinējā tiesvedība [oriģ. 3. lpp.]

- 7 *Byretten i Odense* [Odenses rajona tiesa] 2018. gada 4. maijā pieņēma spriedumu lietā pirmajā instancē, uzliekot *VAS Shipping ApS* pienākumu samaksāt sodu 1 500 000 DKK apmērā. Pirmās instances tiesa secināja, ka *VAS Shipping ApS* ir pārkāpusi Likuma par ārvalstniekiem normas un ka minētās normas ietvēra LESD 49. pantā noteiktās brīvības veikt uzņēmējdarbību ierobežojumu, skatot to kopsakarā ar LESD 54. pantu, tomēr šis ierobežojums bija pamatots ar primāriem vispārējo interešu apsvērumiem un nepārsniedz to, kas nepieciešams ierobežojuma mērķa sasniegšanai. *Byretten i Odense* motīvu daļā norādīts:

“Secināms, ka lietas faktisko apstākļu norises laikā Likuma par ārvalstniekiem normas par kuģiem, kas iebrauc Dānijā, atļāva kuģim ar ārvalstu apkalpi, kuriem nebija darba atļaujas, ienākt Dānijas ostās 25 reizes gada laikā, sākot no 2015. gada maija, vai 28 reizes gada laikā, ja trīs kuģa ienākšanas gadījumi bija saistīti tikai un vienīgi ar iebraukšanu kuģu būvētavā. Kriminālvajāšanā iesaistītie četri kuģi apsūdzībā norādītajā laikā nodarbināja ārvalstniekus bez darba atļaujas. Saskaņā ar piemērojamiem noteikumiem izšķiroša bija tieši kuģu ienākšana. Ja 26. vai attiecīgi 29. reizē, kad kuģis ienāca Dānijas ostā, uz tā klāja atradās ārvalstnieki, viņiem bija jābūt darba atļaujai. Tādējādi 26. vai attiecīgi 29. ienākšanas reizē šie kuģi bija jāuzskata par tādiem, kas ir kļuvuši par Dānijā esošu darbavietu un apkalpei bija nepieciešama darba atļauja.

Sirius Shipping ApS bija vadošais četru kuģu īpašnieks un laika periodā no 2010. gada 22. augusta līdz 2011. gada 22. augustam varēja ienākt Dānijas ostās tikai 25 reizes, ņemot vērā to, ka tas darbam uz kuģa bija nolīdzis ārvalstu darbiniekus bez darba atļaujām. Ir pierādīts, ka kuģi šajā laika posmā ir ienākuši Dānijas ostās vairāk nekā 25 reizes.

Liecinieks *Jan Anker* sniedza liecību par automatiskās identifikācijas sistēmu (turpmāk – AIS) un pirmās instances tiesa konstatēja, ka liecībā minētais sakrīt ar kuģos veiktajiem ierakstiem. AIS var uzskatīt par visaptverošu un daudz uzticamāku nekā *Lloyd's Register of Shipping*. Pirmās instances tiesa secina, ka tiktāl, ciktāl starp šiem diviem reģistriem pastāv kādas neatbilstības, kuģa stāvokļa

novērtēšanai par pamatu ir jāņem vērā AIS, jo īpaši ņemot vērā to, ka apsūdzētā puse, lai atspēkotu apsūdzību, varēja iesniegt pierādījumus par pretējo, piemēram, reģistrācijas žurnālus vai citus reģistrus, bet tā to nav izdarījusi. Apsūdzētā puse nav arī pierādījusi to, ka starp ienākšanas reizēm ir bijušas arī iebraukšanas kuģu būvētavā, ko varēja pierādīt vai uzrādīt ar rēķiniem un reģistrācijas žurnāliem.

Kuģi bija reģistrēti Dānijā un var uzskatīt, ka to operators bija *Sirius Shipping ApS*; kuģiem bija Dānijas karogs un tādējādi tos uzskatīja par Dānijas kuģiem (šajā saistībā skat. vienošanos starp līdzīpašnieku kuģniecības uzņēmumiem, kas iesniegta saistībā ar kuģi *Lotus* un kas saskaņā ar jurista *Ringsted* liecību, visticamāk, bija formulēta gluži tāpat kā vienošanās starp līdzīpašnieku kuģniecības uzņēmumiem arī par pārējiem kuģiem). Tātad var uzskatīt, ka kuģi darbojās Dānijā un *Sirius Shipping* var uzskatīt par to pusi, kura nolīga un izmaksāja atlīdzību uz kuģa klāja esošajiem darbiniekiem. Tas ir pamats kriminālvajāšanas uzsākšanai pret *Sirius Shipping ApS*, kas tādējādi pareizi ir uzskatāma par pusi, kas ir atbildīga konkrētajā lietā. Uzņēmumam tādējādi bija jāievēro šajā saistībā piemērojamās Dānijas tiesību normas.

Apkalpes sarakstos tika konstatētas dažādas maznozīmīgas kļūdas, kas, iespējams, ir saistītas ar apkalpes vārdu un uzvārdu ievadišanu, jo sarakstu apstrādāja cilvēki. Pēc būtības tika konstatēts [oriģ. 4. lpp.], ka saraksti ir pareizi un ka kuģniecības uzņēmums šajā aspektā ir pārkāpis noteikumus.

Var uzskatīt, ka šajā lietā nav strīda par to, ka Likuma par ārvalstniekiem normas šajā aspektā, kā arī saistītais tiesiskais regulējums utt., nosaka ierobežojumu ārvalstu uzņēmumiem, kuri vēlas tikt dibināti Dānijā, un tādējādi arī LESD 49. pantā paredzētās brīvības veikt uzņēmējdarbību ierobežojumu, skatot to kopsakarā ar LESD 54. pantu. Saskaņā ar Savienības Tiesas pastāvīgo judikatūru brīvības veikt uzņēmējdarbību ierobežojumi, kuri piemērojami bez diskriminācijas pilsonības dēļ, var tikt pamatoti ar primāriem vispārējo interešu apsvērumiem, ar nosacījumu, ka tie ir samērīgi, proti, atbilstoši izvirzītā mērķa sasniegšanai un nepārsniedz to, kas ir nepieciešams šā mērķa sasniegšanai. Ņemot vērā kontekstu, kādā ieviestas Likuma par ārvalstniekiem normas par trešo valstu apkalpes locekļiem, ierobežojuma pamatojums ir nepieļaut kaitējumu Dānijas darba tirgum, jo filipiniešu darba spēkam darba algas līmeņa dēļ ir konkurences priekšrocības attiecībā pret Dānijas darbaspēku un tādējādi to var uzskatīt par ierobežojumu, kas ir pamatots ar primāriem vispārējo interešu apsvērumiem un tas nepārsniedz to, kas ir nepieciešams šā mērķa sasniegšanai. Prasība par darba atļauju ir efektīvs līdzeklis darba tirgus stabilitātes nodrošināšanai un attiecīgi traucējumu novēršanai valsts darba tirgū. Ņemot vērā minēto, pirmās instances tiesa uzskata, ka ierobežojumi ir tiesiski un nav pamata lūgt Savienības Tiesai sniegt prejudiciālu nolēmumu.

Apstākļi, ka tieši prokuroram ir jākonstatē, ka Savienības tiesībās paredzēto brīvību ierobežošana ir attaisnojama, nekādā veidā neietekmē norādīto apgalvojumu par ierobežojumu mērķiem.

Konkrētajā lietā pastāv vainu pastipriņoši apstākļi, kas jāņem vērā, nosakot sodu. Ārvalstu jūrniekiem tiek maksāts mazāk nekā Dānijas jūrniekiem un tādējādi tiek gūts finansiāla rakstura labums. Var secināt, ka pārkāpums bijis tišs un to veica vairāki kuģi, kā arī attiecīgajiem ārvalstniekiem nebija tiesību uzturēties Dānijā. Tomēr pastāv zināmas neskaidrības par jūrnieku skaitu, kuri atradās uz klāja, kā arī kuģu ienākšanas Dānijas ostās mērogu. Turklāt jāņem vērā, ka tiesvedības ilgums bija ārkārtīgi garš, ņemot vērā lietas sarežģītību un tajā skartos Savienības tiesību jautājumus, komunikāciju starp dažādiem departamentiem un prokuroru un kriminālvajāšanai nodotās personas juristu, un, galu galā – tiesvedības laikā iesniegto pārsūdzību saistībā ar jurista *Ringsted* statusu.

Pamatojoties uz lietas visaptverošu vērtējumu, tiesa uzskata par atbilstošu noteikt naudas sodu 1 500 000 DKK apmērā, pamatojoties uz Likuma par ārvalstniekiem 59. panta 4. punktu, skatot to kopsakarā ar 59. panta 5. punktu un 61. pantu.”

C. Atbilstošās Savienības tiesību normas

- 8 Atbilstošās Savienības tiesību normas ir Līguma par Eiropas Savienības darbību 49., 52. un 54. pants.

D. Atbilstošās Dānijas tiesību normas [oriģ. 5. lpp.]

- 9 Lietas apstākļu norises laikā spēkā esošās tiesību normas, proti, Likuma par ārvalstniekiem 13., 14., 59. un 61. pants saskaņā ar 2010. gada 18. augusta Likuma Nr. 1061 konsolidēto versiju bija formulēts šādi:

“**13. pants.** Ārvalstniekam, lai viņš Dānijā strādātu darbā par atlīdzību vai bez atlīdzības, kļūtu par pašnodarbināto vai sniegtu pakalpojumus par atlīdzību vai bez atlīdzības, ir nepieciešama darba atļauja. Darba atļauja ir nepieciešama arī darbam uz Dānijas kuģa vai lidmašīnas, kas regulāri sniegtu pakalpojumu ietvaros vai citu iemeslu dēļ regulāri piestāj Dānijas ostās vai lidostās. Vienlaikus tiek ņemts vērā šā likuma 14. pants.

2. punkts. Bēgļu, imigrācijas un integrācijas lietu ministrs nosaka detalizētākus noteikumus par darba atļauju nepieciešamību darbam teritoriālajos ūdeņos un kontinentālajā šelfā.”

“**14. pants.** Turpmāk norādītajiem ārvalstniekiem ir piemērojami izņēmumi no prasības par darba atļauju:

- 1) Ārvalstniekiem, kuri ir citas Ziemeļvalsts pilsoņi 1. panta izpratnē.
- 2) Ārvalstniekiem, attiecībā uz kuriem piemērojami Savienības tiesību akti 2. un 6. panta izpratnē.
- 3) Ārvalstniekiem, kuriem ir pastāvīgas uzturēšanās atļauja.

- 4) Ārvalstniekiem, kuriem uzturēšanās atļauja izsniegta saskaņā ar 7., 8., 9., 9.b, 9.d vai 9.e pantu.
- 5) Ārvalstniekiem, kuriem uzturēšanās atļauja izsniegta saskaņā ar 9.c panta 1. punktu, ja uzturēšanās atļauja izsniegta uzreiz pēc 9.b pantā noteiktās uzturēšanās atļaujas.
- 6) Ārvalstniekiem, kuriem uzturēšanās atļauja izsniegta saskaņā ar 9.c pantu, ja uzturēšanās atļauja izsniegta ārvalstniekam, kas ir iesniedzis pieteikumu uzturēšanās atļaujas saņemšanai saskaņā ar 7. pantu.
- 7) Ārvalstniekiem, kuriem uzturēšanās atļauja izsniegta saskaņā ar 9.c panta 1. punktu, ja atļauja izsniegta, pamatojoties uz ģimenes saitēm ar personu, kas ir Dānijas rezidents.
- 8) Ārvalstniekiem, kuriem uzturēšanās atļauja izsniegta saskaņā ar 9.c panta 4. punktu, ja viņa darbs ir nesaraujami saistīts ar ārvalstnieka uzturēšanos Dānijā, un atļauja izsniegta, pamatojoties uz šo uzturēšanos.

2. punkts. Bēgļu, imigrācijas un integrācijas lietu ministrs var noteikt citus ārvalstniekus, kuriem piemērojami izņēmumi no prasības par darba atļauju.”

“59. pants.

[..]

4. punkts. Personai, kas nodarbina ārvalstnieku bez pieprasītās darba atļaujas vai pārkāpj noteikumus, kas ir spēkā attiecībā uz darba atļauju, tiek uzlikts naudas sods vai brīvības atņemšana uz laiku līdz diviem gadiem.

5. punkts. Nosakot 5. punktā paredzēto soda mēru, apstāklis, ka pārkāpums ir veikts tīši vai aiz rupjas neuzmanības, ka pārkāpuma rezultātā šī persona ir guvusi vai mēģināja gūt finansiālu labumu sev vai citām personām, kā arī apstāklis, ka ārvalstniekam nav tiesību uzturēties Dānijā, ir uzskatāmi par vainu pastiprinošiem apstākļiem.”

“61. pants. Kriminālatbildību var piemērot uzņēmumiem u.c. (juridiskajām personām), ievērojot Kriminālkodeksa 5. sadaļu.”

- 10 To apstākļu rašanās laikā, kas bija par pamatu kriminālvajāšanas uzsākšanai, *bekendtgørelse nr. 270 af 22. marts 2010 om udlændinges adgang her til landet* [2010. gada 22. marta noteikumu Nr. 270 par ārvalstnieku piekļuvi Dānijai] 33. pants bija formulēts šādi:

“33. pants. Turpmāk norādītajiem ārvalstniekiem ir piemērojami izņēmumi no prasības par darba atļauju:

[..] [oriģ. 6. lpp.]

4) Personāls uz Dānijas starptautiskā kravas kuģa, kas ienāk Dānijas ostās ne biežāk kā 25 reizes. Ienākšanas reižu skaits tiek aprēķināts nepārtraukti par visu iepriekšējo gadu, kad saskaņā ar Likuma par ārvalstniekiem 13. panta 1. un 2. punktu ir pieprasīta darba atļauja, neraugoties uz konkrēto kalendāro gadu.

[..]”

- 11 Likuma par ārvalstniekiem 14. panta 1. punktā uzskaitītas vairākas ārvalstnieku kategorijas, kuriem piemērojami izņēmumi no likuma 13. panta 1. punktā noteiktās prasības par darba atļauju. Lietas faktisko apstākļu norises laikā šī tiesību norma bija papildināta ar Noteikumu par ārvalstniekiem 33. pantu, kurā arī norādīta atsauce uz dažādām ārvalstnieku kategorijām, kuriem piemērojami izņēmumi no prasības par darba atļauju, tostarp 33. panta 4. punktā norādītā ārvalstnieku kategorija.
- 12 Noteikumu par ārvalstniekiem 33. panta 4. punktā precizēts Likuma par ārvalstniekiem 13. panta 1. un 2. punktā norādītais kritērijs “regulāri”, nosakot, ka darba atļauja ir nepieciešama tikai tādā gadījumā, ja Dānijas kuģis ienāk Dānijas ostās biežāk nekā 25 reizes, ienākšanas reižu skaitu aprēķinot nepārtraukti par visu iepriekšējo gadu.
- 13 Kuģniecības likuma 103.-104. pants (konsolidēts ar 2018. gada 17. decembra Likumu Nr. 1505) ir formulēts šādi:

“103. pants. Kuģim, kas pieder vairākiem līdzīpašniekiem, ir jānosaka vadošais īpašnieks.

2. punkts. Par vadošo īpašnieku var iecelt personu, uzņēmumu ar ierobežotu atbildību vai atbildīgo uzņēmumu, ar nosacījumu, ka šī puse atbilst attiecīgi 1. panta 2. punkta un 1. panta 3. punktā norādītajiem nosacījumiem.”

“104. pants. Attiecībās ar trešajām personām vadošajam partnerim, rīkojoties kā vadošajam partnerim, ir tiesības slēgt jebkura veida tiesiskos darījumus, kurus parastās darbības ietvaros slēdz kuģniecības uzņēmumi. Vadošais partneris var nolīgt, atlaist un instruēt kuģa kapteini, slēgt līgumus par parasto apdrošināšanu, kā arī saņemt kuģniecības uzņēmumam izmaksātos naudas līdzekļus. Vadošajam partnerim bez īpašas atļaujas nav tiesību pārdot vai ieķīlāt kuģi vai fraktēt kuģi uz laiku, kas ilgāks par vienu gadu.”

- 14 To apstākļu rašanās laikā, kas bija par pamatu kriminālvajāšanas uzsākšanai, Dānijas starptautisko kuģu reģistru regulēja 1997. gada 11. aprīļa Likums Nr. 273, kas grozīts ar 2000. gada 31. maija Likumu Nr. 460, 2006. gada 7. jūnija Likumu Nr. 526 un 2009. gada 24. marta Likumu Nr. 214 un šo noteikumu formulējums bija šāds:

“10. pants. Koplīgumos par darba samaksu un darba apstākļiem šajā reģistrā reģistrēta kuģa apkalpei ir skaidri jānosaka, ka tie piemērojami tikai attiecībā uz šādu nodarbinātību.

2. punkts. 1. punktā minētos koplīgumus, kurus ir noslēgusi Dānijas arodbiedrība, var piemērot tikai personām, kas ir Dānijas rezidenti [oriģ. 7. lpp.] vai kuras saskaņā ar Savienības tiesību aktiem vai citām starptautiskām saistībām ir jāpielīdzina personām, kuras uzskatāmas par Dānijas rezidentiem.

3. punkts. 1. punktā minētie koplīgumi, ko noslēdz ārvalstu arodbiedrība, var piemērot tikai personām, kas ir šīs arodbiedrības biedri, vai personām, kas ir arodbiedrības dibināšanas valsts pilsoņi, ar nosacījumu, ka viņi nav citas arodbiedrības, ar kuru ir noslēgts 1. punktā norādītais koplīgums, biedri.

4. punkts. Likums par Darba tiesu ir piemērojams arī gadījumos, kad viena no pusēm ir ārvalstu arodbiedrība.”

- 15 To faktu rašanās laikā, kas bija par pamatu kriminālvajāšanas uzsākšanai, bija spēkā 2010. gada 22. marta noteikumos Nr. 270 par ārvalstnieku piekļūvi Dānijai noteiktie vīzu noteikumi. Noteikumu 13., 16. un 19. pantā tostarp bija paredzēts:

“13. pants. Ārvalstniekiem jānodrošina, ka viņu pasēs vai citi ceļošanas dokumenti pirms iebraukšanas valstī ir apzīmogoti (apstiprināti), izņemot, ja attiecībā uz šo personu ir piemērojami izņēmumi no vīzas prasības saskaņā ar 14. pantu.”

“16. pants. Pieļaujams, ka tiek izdota vienota vīza, kas derīga visām Šengenas valstīm, ar nosacījumu, ka tiek ievēroti šādi noteikumi:

- 1) Attiecīgajai personai ir jābūt derīgai pasei vai citam ceļošanas dokumentam, kas piešķir tiesības ieceļot Dānijā un citās Šengenas valstīs. Ja pase ir derīga ieceļošanai tikai vienā vai vairākās Šengenas valstīs, vīza ir derīga tikai šajā valstī vai valstīs. Prasība par paziņojumu pasē vai citur, ka pase nav derīga, lai atgrieztos izdevējvalstī, nav obligāta.
- 2) Attiecīgajai personai ir jābūt pietiekamiem līdzekļiem, lai laika periodā, kurā šī persona plāno uzturēties Šengenas valstīs, nodrošinātu sev iztiku, kā arī pietiekamiem līdzekļiem, lai atgrieztos savā izcelsmes valstī vai pastāvīgajā dzīvesvietā vai ieceļošanai trešajā valstī, kas šo personu garantēti uzņems, vai arī šīs personas faktiskajai situācijai jābūt tādai, ka tā šos nepieciešamos līdzekļus var tiesiski iegūt.
- 3) Attiecīgajai personai ir jābūt ceļojumu apdrošināšanai, kas sedz iespējamus izdevumus, kas tās uzturēšanās laikā varētu rasties saistībā ar repatriāciju veselības apsvērumu dēļ, neatliekamās medicīniskās palīdzības sniegšanai vai ārstēšanai slimnīcā, vai šīs personas nāves gadījumā, izņemot, ja pastāv pamatoti iemesli šādas apdrošināšanas neesamībai. Ceļojumu apdrošināšanai jāaptver visas Šengenas valstis, kā arī visu plānotās uzturēšanās vai caurbraukšanas laiku. Minimālajam apdrošināšanas segumam ir jābūt 30 000 EUR apmērā. Ja vīzas pieteikums iesniegts par vairāk nekā divām iebraukšanas reizēm Šengenas valstīs, ceļojumu apdrošināšanai jāaptver tikai pirmā plānotā iebraukšana un uzturēšanās periods Šengenas valstīs.

Šādā gadījumā attiecīgā persona paraksta deklarāciju uz vīzas pieteikuma, ka tā ir informēta par to, ka, lai vēlāk iebrauktu vai uzturētos Šengenas valstīs, ir nepieciešama ceļojumu apdrošināšana.

[..]”

19. pants. [..]

[..] [orig. 8. lpp.]

5. punkts. Ārvalstnieku lietu departaments var izsniegt atļauju valstī atkārtoti ieceļot ārvalstniekam, kurš likumīgi uzturas Dānijā.

6. punkts. Saskaņā ar Ārvalstnieku lietu departamenta deleģējumu policija saskaņā ar 4. panta 1. punktu, jo īpaši uz robežas, var izdot vīzu uzturēšanās ilgumam, kas nepārsniedz 15 dienas un ar vienu iebraukšanu, vai tranzīta vīzu. 4. panta 2. un 3. punkts ir piemērojami *mutatis mutandis*. 1. punktā minēto vīzu nevar izdot, ja par ārvalstnieku Šengenas informācijas sistēmā ir iekļauts ziņojums vai ja viņam vai viņai liegta ieceļošana Dānijā. Saskaņā ar Ārvalstnieku lietu departamenta deleģējumu policija īpašos gadījumos var piešķirt atļauju atkārtotai ieceļošanai saskaņā ar 5. punktu.”

- 16 2010. gada 10. augusta Apkārtraksta Nr. 70 par vīzu izsniegšanu uz robežas tranzītā esošiem jūrniekiem, kuriem piemērojamas vīzas prasības, 10. un 11. pantā noteikti nosacījumi vīzu izdošanai jūrniekiem. Noteikumi cita starpā formulēti šādi:

“**10. pants.** Gadījumā, ja jūrnieks nokāpj no kuģa, kas ir ienācis Dānijas ostā vai kuram paredzēts ienākt Dānijas ostā, nolūkā šķērsot ārējo robežu Šengenas zonā, un viņam vai viņai, nokāpjot no kuģa klāja, ir jāizdod vīza, tiek ievērota šāda procedūra:

- 1) Kuģniecības uzņēmumam vai starpniekam ir jāinformē policijas pārvalde apgabalā, kurā atrodas ienākšanas osta, par to, ka ienākšanas ostā no kuģa nokāps jūrnieks, kuram piemērojamas vīzas prasības, un kurš vēlāk šķērsos robežu Šengenas zonā. [..]
- 2) Policijas pārvaldei apgabalā, kurā atrodas ienākšanas osta, pēc iespējas ātrāk un pēc iespējas pilnīgāk ir jāpārbauda, vai kuģniecības uzņēmuma vai starpnieka sniegtā informācija ir patiesa un vai ir ievēroti 5. pantā minētie nosacījumi. Šīs pārbaudes laikā policijai jāpārbauda arī jūrnieka maršruts Šengenas zonā.

[..]”

“**11. pants.** Gadījumā, ja jūrnieks nokāpj no kuģa, kas ir ienācis Dānijas ostā vai kuram paredzēts ienākt Dānijas ostā, un uzkāpj uz cita kuģa citā ostā, kas atrodas

Šengenas zonā, un viņam vai viņai, nokāpjot no kuģa klāja, ir jāizdod vīza, tiek ievērota šāda procedūra:

- 1) Kuģniecības uzņēmumam vai starpniekam ir jāinformē policijas pārvalde apgabalā, kurā atrodas ienākšanas osta, [par to, ka ienākšanas ostā no kuģa nokāps jūrnieks, kuram piemērojamas vīzas prasības,] un kurš uzkāps uz cita kuģa citā ostā, kas atrodas Šengenas zonā. [..]
- 2) Policijas pārvaldei apgabalā, kurā atrodas ienākšanas osta, pēc iespējas ātrāk un pēc iespējas pilnīgāk ir jāpārbauda, vai kuģniecības uzņēmuma vai starpnieka sniegtā informācija ir patiesa un vai ir ievēroti 5. pantā minētie nosacījumi. Šīs pārbaudes laikā policijai jāpārbauda arī jūrnieka maršruts Šengenas zonā.
- 3) Policijas pārvaldei apgabalā, kurā atrodas ienākšanas osta, pa telefonu, faksu, e-pastu vai izmantojot citus līdzekļus, jālūdz robežkontroles amatpersonai ostā, kurā jūrnieks uzkāps uz cita kuģa, pārbaudīt to, vai kuģis, uz kura jūrnieks plāno uzkāpt, ir ienācis ostā vai paredzams, ka tas ienāks ostā. Informācijai par Šengenas zonas ārējo robežu robežkontroles amatpersonu faksa numuriem un citu kontaktinformāciju ir jābūt pieejamai policijas intranetā un tā regulāri jāaktualizē.

[..]” [oriģ. 9. lpp.]

E. Neskaidrības saistībā ar Savienības tiesībām un pušu argumenti

Neskaidrības saistībā ar Savienības tiesībām

- 17 Saskaņā ar LESD 49. panta pirmo daļu ir aizliegti ierobežojumi kādas dalībvalsts pilsoņu brīvībai veikt uzņēmējdarbību citā dalībvalstī (galvenais uzņēmums). Šāds aizliegums attiecas arī uz ierobežojumiem attiecībā uz to, kā dalībvalstu pilsoņi, kas izveidojuši uzņēmumu kādā dalībvalstī, atver šā uzņēmuma pārstāvniecības, filiāles vai meitasuzņēmumus citās dalībvalstīs (sekundārais uzņēmums). Saskaņā ar LESD 49. panta otro daļu brīvība veikt uzņēmējdarbību, ņemot vērā noteikumus par kapitāla brīvu apriti, ietver tiesības sākt un izvērst darbības kā pašnodarbinātām personām, kā arī dibināt un vadīt uzņēmumus, jo īpaši sabiedrības, kas definētas 54. panta otrajā daļā, ar tādiem pašiem nosacījumiem, kādus saviem pilsoņiem paredz tās valsts tiesību akti, kurā notiek šī uzņēmējdarbība (skat., piemēram, lietu C-212/97, *Centros*, 19. punkts, un lietu C-170/05, *Denkavit Internationaal* un *Denkavit France*, 20. punkts).
- 18 Saskaņā ar LESD 54. panta pirmo daļu brīvība veikt uzņēmējdarbību aptver sabiedrības, kuras i) izveidotas saskaņā ar kādas dalībvalsts tiesību aktiem un ii) kuru juridiskā adrese, galvenā vadība vai galvenā uzņēmējdarbības vieta ir Eiropas Savienībā.

- 19 Nodaļas par uzņēmējdarbības veikšanas (un pakalpojumu sniegšanas) brīvību nolūkā pret iepriekš minētajām sabiedrībām ir jābūt vienādai attieksmei kā pret dalībvalsts pilsoņiem.
- 20 Sabiedrībai, kura regulēta LESD 54. pantā, ir tiesības dibināt pārstāvniecības, filiāles vai meitasuzņēmumus, kā arī cita veida sekundāros uzņēmumus, citās dalībvalstīs, un nedz sabiedrības izcelsmes valsts, nedz uzņemšanas valsts nav tiesīga ierobežot šādas sabiedrības tiesības.
- 21 “Uzņēmējdarbības veikšana” LESD 49. panta izpratnē Līgumā nav sīkāk definēta, bet saskaņā ar Savienības Tiesas judikatūru uzņēmējdarbības veikšanas jēdziens ietver faktisku saimnieciskās darbības veikšanu ar pastāvīga uzņēmuma starpniecību uz nenoteiktu laiku (skat., piemēram, C-161/07, Komisija/Austrija, 27. punkts, un lieta C-221/89, *Factortame* u.c., 20. punkts). Šajā lietā Savienības Tiesa secināja, ka kuģa reģistrācija ne visos gadījumos nozīmē uzņēmējdarbības veikšanu Līguma izpratnē, jo sevišķi gadījumā, ja kuģis netiek izmantots **[oriģ. 10. lpp.]** saimnieciskās darbības veikšanai vai ja reģistrācijas pieteikumu ir iesniegusi tāda persona vai pieteikums iesniegts tādas personas vārdā, kas nav reģistrēta attiecīgajā valstī un kurai nav nolūka reģistrēties attiecīgajā valstī. Tomēr Savienības Tiesa norādīja, ka gadījumos, kad kuģis tiek izmantots kā līdzeklis saimnieciskās darbības veikšanai ar pastāvīga uzņēmuma starpniecību attiecīgajā dalībvalstī, kuģa reģistrācija nav nošķirama no brīvības veikt uzņēmējdarbību (skat. lietu C-221/89, *Factortame* u.c., 21.-22. punkts).
- 22 Starp pusēm nav strīda par to, ka Likuma par ārvalstniekiem 13. panta 1. punktā noteiktā prasība par darba atļauju, skatot to kopsakarā ar Noteikumu par ārvalstniekiem 33. panta 4. punktu, var tikt uzskatīta par brīvības veikt uzņēmējdarbību ierobežojumu LESD 49. panta izpratnē.
- 23 Darba tirgus stabilitātes nodrošināšanas nolūkā un lai novērstu traucējumus darba tirgū, pārvietošanās brīvības ierobežojumi principā var būt attaisnojami (skat. lietu C-18/17, *Danieli & C. Officine Meccaniche SpA*, 2018. gada 14. novembra spriedums).

Prokurora argumenti

- 24 Likuma par ārvalstniekiem 13. panta 1. punkts, skatot to kopsakarā ar Noteikumu par ārvalstniekiem 33. panta 4. punktu, ir nediskriminējošs brīvības veikt uzņēmējdarbību ierobežojums, jo ierobežojumu mērķis ir nodrošināt darba tirgus stabilitāti un novērst traucējumus darba tirgū.
- 25 Dānijas tiesību normas ir samērīgas, proti, atbilstošas izvirzītā mērķa sasniegšanai un nepārsniedz to, kas ir nepieciešams šā mērķa sasniegšanai. Prokurors tādējādi uzskata, ka brīvības veikt uzņēmējdarbību ierobežojums ir saderīgs ar Savienības tiesībām.

VAS Shipping ApS argumenti

- 26 Prasība par darba atļauju nav attaisnojama ar primāriem vispārējo interešu apsvērumiem, tostarp ar mērķi nodrošināt darba tirgus stabilitāti un novērst traucējumus darba tirgū. *Sirius Shipping ApS* tādējādi uzskata, ka lietā izskatāmās Dānijas tiesību normas ir pretrunā Savienības tiesībām.
- 27 Tiesību normas nenodrošina darba tirgus stabilitāti, jo cita starpā 1) šīs tiesību normas neaptver kuģus, kas reģistrēti citu valstu kuģniecības reģistros; 2) apkalpei jebkurā gadījumā ir jābūt darba atļaujai, lai strādātu ostas teritorijā [oriģ. 11. lpp.] vai Dānijas sauszemes teritorijā; 3) tiesību normas neliedz trešo valstu valstspiederīgajiem iebraukt Dānijas ostā biežāk nekā 25 reizes, jo vienīgais un izšķirošais faktors ir tas, cik bieži attiecīgais kuģis ienāk Dānijas ostā, un 4) Dānijas vīzu noteikumi ir pietiekami, lai tiktu efektīvi sasniegts darba tirgus stabilitātes mērķis.
- 28 No vienas puses, Dānijas tiesību normu tvērums ir šaurs, bet, no otras puses, tās ļoti ierobežo kuģu īpašniekus, kuriem tādējādi ir jāmaina viņu nodarbinātības politika.

F. *Østre Landsret* uzdotā jautājuma konteksts

- 29 Savienības Tiesa vairākos spriedumos ir norādījusi faktorus, kas saskaņā ar LESD ir jāiekļauj novērtējumā par to, vai darba devēja brīvībai izvēlēties darbiniekus noteiktie ierobežojumi ir samērīgi.
- 30 Tomēr šī judikatūra galvenokārt attiecas uz attiecībām ar pakalpojumu sniegšanas jomu regulējošiem noteikumiem. Attiecīgi iepriekš pieņemtie Savienības Tiesas spriedumi nevar kalpot kā uzticamas vadlīnijas, lai izvērtētu attiecības starp lietā izskatāmajām Dānijas tiesību normām un LESD 49. pantā noteikto brīvību veikt uzņēmējdarbību.
- 31 *Østre Landsret* tādējādi uzskata, ka, lai tā varētu pieņemt spriedumu konkrētajā lietā, ir nepieciešams sniegt prejudiciālu nolēmumu par to, vai LESD 49. pants aizliedz tādu tiesisko regulējumu kā Dānijas tiesību normas, kas nosaka prasību par darba atļauju trešo valstu valstspiederīgajiem, kas strādā uz Dānijas karoga kuģiem, kuri pieder citas Savienības dalībvalsts pilsoņiem.
- 32 *Østre Landsret* tādējādi ir nolēmusi apturēt apelācijas tiesvedību krimināllietā, lai saskaņā ar LESD 267. pantu iesniegtu Savienības Tiesai lūgumu sniegt prejudiciālu nolēmumu.
- 33 Ņemot vērā iepriekš minēto, Savienības Tiesa tiek lūgta sniegt atbildi uz zemāk norādīto jautājumu.

Tiesa tādējādi pieņem šādu rīkojumu: [oriģ. 12. lpp.]

Østre Landsret lūdz Savienības tiesu sniegt atbildi uz šādu jautājumu:

1. jautājums

Vai LESD 49. pants nepieļauj tādus dalībvalsts tiesību aktus, saskaņā ar kuriem trešo valstu valstspiederīgajiem, kas ietilpst tāda kuģa apkalpē, kurš kuģo ar dalībvalsts karogu un pieder kuģa īpašniekam, kurš ir citas Savienības dalībvalsts pilsonis, ir jābūt darba atļaujai, ja vien kuģis nav ienācis dalībvalsts ostās ne vairāk kā 25 reizes, rēķinot par visu iepriekšējo gadu?

(Paraksts)

[..]

DARBA VERSIJA